

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет **економіки та менеджменту**

Кафедра **економіки та підприємництва**

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

Політична економія

(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми **менеджмент організацій та адміністрування**

за спеціальністю **073 «Менеджмент»**

на **1 (бакалаврському) рівні вищої освіти**

Суми – 2021

Розробники: () Пилипенко Н.М. доцент, к.е.н., доцент кафедри
() Пилипенко В.В. доцент, к.е.н., доцент кафедри

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри економіки та підприємництва	протокол від <u>16.06.2021</u> № <u>12</u>
	Завідувач кафедри Терещенко С.Т. <small>(підпис) (прізвище, ініціали)</small>

Погоджено:

Гарант освітньої програми (А.М. Михайлов)

Декан факультету, де реалізується освітня програма (Н.І. Строченко)

Рецензію на робочу програму(додається) надали: Дубовик С.Г.

Башлай С.В.

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації (Ворошишкіна В.О.)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 26.06. 2021 р.

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Політична економія			
2.	Факультет/кафедра	Економіки та менеджменту/економіки та підприємництва			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність, складовою яких є ОК	«Менеджмент організацій та адміністрування» / 073 «Менеджмент»			
5.	Рівень НРК	6			
6.	Семестр та тривалість вивчення	3 курс, заочна форма			
7.	Кількість кредитів ЄКТС	3			
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) заочна		Самостійна робота	
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	74
		8	8	–	
9.	Мова навчання	українська			
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Пилипенко Вячеслав Валентинович, доцент кафедри економіки та підприємництва (ауд.№403а корпус економфака)			
10.1	Контактна інформація	050-595-37-62, dozentsnay@gmail.com			
11.	Загальний опис освітнього компонента	Політична економія будучи фундаментом системи економічних наук, досліджує соціально-економічні відносини, економічні закони розвитку виробничих відносин, тенденції економічного прогресу, виявляючи перспективи суспільного розвитку та проблеми суспільного виробництва – відносини власності на засоби виробництва, умови простого і розширеного відтворення, економічного зростання, економічних криз, інфляції, безробіття та ін. Вивчення навчальної дисципліни «Політична економія» завершується підсумковим контролем у формі іспиту.			
12.	Мета освітнього компонента	комплексне вивчення економічних відносин як форми суспільного виробництва, ґрунтовне пізнання проблем ефективного використання суспільством обмежених виробничих ресурсів і шляхів досягнення максимальних кінцевих результатів щодо задоволення людських потреб, які невинно зростають			
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні філософії 2. Освітній компонент є основою для дисциплін: мікроекономіка, макроекономіка, міжнародна економіка, державне регулювання економіки, економіка підприємств			
14.	Політика академічної доброчесності	Списування – завдання не зараховується. Використання заборонених засобів під час контрольних засобів – відповідь не зараховується. Плагиат – завдання не зараховується.			
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=712			

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення дисципліни студент очікувано буде здатен...	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК	Як оцінюється ДРН
	ПРН 16 Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним	
ДРН1: розуміти основні поняття та категорії економічної теорії	x	Тести множинного вибору
ДРН2: розуміти сутність та розраховувати основні показники ефективності суспільного та індивідуального виробництва		Тести множинного вибору, розрахункове завдання
ДРН3: розуміти сутність, форми та види власності, та аналізувати процеси трансформації форм власності в Україні	x	Тести множинного вибору, виконання есе
ДРН4: розуміти сутність та види товарного виробництва, механізм дії закону вартості	x	Тести множинного вибору, розрахункове завдання, виконання есе
ДРН5: розуміти соціально-економічний зміст капіталу, сутність основного і оборотного капіталу	x	Тести множинного вибору, розрахункове завдання
ДРН6: розуміти сутність різних форм факторних доходів, визначати показники прибутковості та аналізувати шляхи її збільшення	x	Тести множинного вибору, розрахункове завдання
ДРН7: розуміти сутність і оцінювати чинники економічного зростання України та розрахувати основні показники рівня економічного розвитку	x	Тести множинного вибору, розрахункове завдання, виконання есе
ДРН8: аналізувати причини та оцінювати наслідки державного регулювання ринкової економіки	x	Тести множинного вибору, виконання есе

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Розподіл в межах загального бюджету часу, заочна			Рекомендована література О – основна, Д - додаткова
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з		
Тема 1. Політична економія як наука. 1. Виникнення, основні етапи і напрямки розвитку економічної теорії. 2. Предмет політичної економії та її основні функції. Політична економія та економічна політика. 3. Методи дослідження економічних процесів і явищ. 4. Економічні категорії і закони.	1	-	3	О (1-3) Д (7,9)
Тема 2. Суспільне виробництво, його фактори і результати. 1. Суспільне виробництво і його фактори. 2. Суспільний поділ праці. 3. Ефективність суспільного виробництва.	1	-	4	О (1-3) Д (7)
Тема 3. Економічні потреби та інтереси як рушійна сила соціально-економічного прогресу. 1. Сутність, структура економічних потреб і особливості їх розвитку. 2. Зміст економічного закону зростання потреб. 3. Економічні інтереси: суть, види, взаємодія.	-	-	5	О (1-3) Д (7,9)
Тема 4. Економічні відносини власності 1. Економічний зміст власності. 2. Типи та форми привласнення. 3. Еволюція відносин власності в економіці України.	2	2	1	О (1-3) Д (7)
Тема 5. Економічна система суспільства. 1. Зміст і структура економічної системи. 2. Принципи класифікації і типи економічних систем.	-	-	5	О (1-3) Д (9)
Тема 6. Сутність і генезис товарного виробництва. Економічний закон вартості. 1. Генезис форм господарства. 2. Товар, його властивості і суперечності. 3. Функціонування товарного господарства та його закони.	1	-	4	О (1-3) Д (7,9)
Тема 7. Капітал і наймана праця в розвинутому капіталістичному товарному виробництві. 1. Капітал як економічна категорія 2. Всезагальна формула капіталу, її суперечності та їх вирішення. 3. Додаткова вартість 4. Відтворення робочої сили та відповідне державне регулювання	1	2	2	О (1-3) Д (7)
Тема 8. Сутність і еволюція грошей. Інфляція 1. Виникнення і розвиток грошових відносин. 2. Закон грошового обігу і механізм його дії. 3. Інфляція.	2	2	1	О (1-3) Д (7-9)

<p>Тема 9. Ринок і механізм його функціонування. Конкуренція і монополія</p> <p>1. Економічний зміст ринку і його функції. 2. Теорія попиту і пропозиції. 3. Умови існування цивілізованого ринку і шляхи становлення ринкової економіки. 4. Конкуренція як економічний закон. 5. Конкуренція і монополія.</p>	-	-	5	О (1-3) Д (7-10)
<p>Тема 10. Економічні основи індивідуального відтворення.</p> <p>1. Кругообіг і оборот капіталу як процес індивідуального відтворення. 2. Економічний механізм відтворення основного капіталу. 3. Витрати виробництва як передумова виробництва. 4. Вартість товару і його ціна. 5. Принципи розподілу доходів. 6. Заробітна плата 7. Прибуток як економічна категорія.</p>	-	2	3	О (1-3) Д (7,9)
<p>Тема 11. Аграрні відносини і земельна рента.</p> <p>1. Особливості відтворення в аграрному секторі економіки. 2. Аграрні відноси. 3. Рентні відносини.</p>	-	-	5	О (1-3) Д (7)
<p>Тема 12. Суспільне відтворення. Суспільний продукт, національний дохід та їх розподіл</p> <p>1. Сутність і елементи суспільного відтворення. 2. Відтворювальна структура суспільного продукту. 3. Економічне зростання і його чинники. 4. Суспільний продукт і його форми.</p>	-	-	5	О (1-3) Д (7,8)
<p>Тема 13. Держава в сучасній ринковій системі господарства.</p> <p>1. Об'єктивна необхідність і сутність державного регулювання економіки. 2. Основні моделі державного регулювання економіки і причини їх еволюції. 3. Основні напрями і цілі державного регулювання економіки. 4. Структурна перебудова економіки – важливий напрямок економічної політики Уряду України.</p>	-	-	5	О (1-3) Д (8,9)
<p>Тема 14. Світове господарство</p> <p>1. Світове господарство: його суть та структура. 2. Міжнародна економічна інтеграція. 3. Світогосподарські зв'язки та їх форми. 4. Міжнародна валютна система</p>	-	-	5	О (1-3)
<p>Тема 15. Економічні аспекти глобальних проблем</p> <p>1. Причини виникнення та суть глобальних проблем. 2. Основні глобальні проблеми сучасності 3. Міжнародне співробітництво в розв'язанні глобальних проблем та розвитку світового господарства.</p>	-	-	5	О (1-3) Д (9)
ВСЬОГО	8	8	74	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
ДРН1: розуміти основні поняття та категорії економічної теорії	Лекція, практичне заняття	Опрацювання теоретичного матеріалу
ДРН2: розуміти сутність та розраховувати основні показники ефективності суспільного та індивідуального виробництва	Лекція, практичне заняття	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань
ДРН3: розуміти сутність, форми та види власності, та аналізувати процеси трансформації форм власності в Україні	Лекція, практичне заняття, дискусія, дебати	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка есе
ДРН4: розуміти сутність та види товарного виробництва, механізм дії закону вартості	Лекція, практичне заняття,	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань
ДРН5: розуміти соціально-економічний зміст капіталу, сутність основного і оборотного капіталу	Лекція, практичне заняття,	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань,
ДРН6: розуміти сутність різних форм факторних доходів, визначати показники прибутковості та аналізувати шляхи її збільшення		Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань, підготовка есе
ДРН7: розуміти сутність і оцінювати чинники економічного зростання України та розрахувати основні показники рівня економічного розвитку		Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка есе
ДРН8: аналізувати причини та оцінювати наслідки державного регулювання ринкової економіки		Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка есе

5. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Есе	20/20%	До сесії
2.	ІНДЗ	25/25%	Під час сесії
3.	Тестування	25/25%	Протягом семестру
4.	Іспит (письмова відповідь на відкриті питання та виконання практично-розрахункового завдання)	30 / 30%	За графіком сесії

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Есе	<12 балів	12-14	15-18	19-20
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
ІРЗ 1	<5 балів	5-6	7-8	9-10
	<i>Завдання не виконано</i>	<i>Методика виконання вірна, але наявні суттєві помилки</i>	<i>Завдання виконано, але існують несуттєві помилки</i>	<i>Завдання повністю виконано. Помилки відсутні</i>
ІРЗ 2	<7 балів	7-9	10-12	13-15
	<i>Завдання не виконано</i>	<i>Методика виконання вірна, але наявні суттєві помилки</i>	<i>Завдання виконано, але існують несуттєві помилки</i>	<i>Завдання повністю виконано. Помилки відсутні</i>
Іспит	<5 балів	5-15 балів	15-27 балів	27-30 балів
	<i>Студент погано орієнтується в теоретичному матеріалі, розрахункове завдання не виконано</i>	<i>Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, розрахункове завдання виконано з суттєвими помилками</i>	<i>Студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі, розрахункове завдання виконано з несуттєвими помилками</i>	<i>Студент відмінно орієнтується в теоретичному матеріалі, розрахункове завдання повністю виконано</i>

5. 2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування в (Kahoot / Quizizz / Triventy)	По закінченню кожної теми
2	Заповнення відомостей самооцінювання	По закінченню відповідної теми
3	Виконання завдань в Learnings App	По закінченню відповідної теми
4	Письмовий зворотний зв'язок на есе	Протягом 1 тижня після виконання
5	Складання ментальних карт (Mind Map)	По закінченню відповідної теми
6	Письмовий зворотний зв'язок від викладача під час виконання ІНДЗ	Під час виконання ІРЗ

5.3. Шкала оцінювання, що діє в Університеті:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники/посібники

1. Базилевич В.Д., Гражевська Н.І. Економічна теорія: Політекономія. К.: Знання, 2014. 710 с. URL: <https://cutt.ly/5mlwhfO>
2. Сірко А.В. Політична економія: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2014. 416 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/28422/1/Ekonom_teoriya_Sirko.pdf
3. Орехівський Г.А. Економічна теорія. Політекономія. навч. посіб., 2-ге вид. К.: Каравела. 2010. 440с. URL: <https://cutt.ly/pmlq0mu>

6.1.2. Методичне забезпечення

4. Пилипенко В.В. Політична економія. Конспект лекцій для студентів 1 курсу освітнього рівня «бакалавр» за спеціальностями: 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» 1 курсу денної та 2 курсу заочної форми навчання / Пилипенко В.В. / Суми, Сумський національний аграрний університет, 2017. - 137 с.
5. Пилипенко В.В. Політекономія. Методичні вказівки для проведення практичних занять та самостійної роботи для студентів 2 курсу спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073 «Менеджмент», 074 «Публічне адміністрування, 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», вищих закладів освіти III – IV рівнів акредитації/ Суми, Сумський національний аграрний університет, 2019 – 32с.
6. Е-курс «Політекономія». URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=712>

6.2. Додаткові джерела

7. Маркс К. Капітал. URL: <https://www.livelib.ru/book/16836/readpart-kapital-karl-marks>
8. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег: Пер. с англ. М.: Эксмо, 2011. URL: <https://mybook.ru/author/dzhon-kejns/obshaya-teoriya-zanyatosti-procenta-i-deneg-izbran/read/?page=1>
9. Маршалл А. Принципы экономической науки: В 3 т.: Пер. с англ. М.: Прогресс, 1993. URL: https://royallib.com/book/marshall_alfred/printsipi_ekonomicheskoy_nauki.html
10. Сміт А. Дослідження про природу і причини багатства народів. URL: <https://kniga.biz.ua/pdf/8118-Bagatstvo.pdf>

6.3. Програмне забезпечення

Стандартні пакети прикладних програм MS Office

6.4. Інформаційні ресурси:

11. Офіційний веб-портал Державної служби статистики України/ URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
12. Офіційний сайт Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України». URL: <http://ief.org.ua/>
13. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>
14. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
15. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>
16. Офіційний сайт інституту бюджету та соціально-економічних досліджень. – Режим доступу: <https://www.ibser.org.ua/news/556/>
17. Офіційний сайт Інституту трансформації суспільства (провідний недержавний науково-аналітичний центр України). URL: <http://ist.osp-ua.info/>
18. Офіційний сайт Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. URL: <http://www.razumkov.org.ua/ukr>